

Handläggare

Pernilla Johnni
08-508 27 650

Till

Trafiknämnden
2024-05-23

Cykel Gamla Tyresövägen mellan Flatenvägen/Sandåkravägen och Flygledargatan. Slutredovisning

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner slutredovisning av projekt Cykel Gamla Tyresövägen.

Gunilla Glantz
Förvaltningschef

Peter Granström
Avdelningschef

Lars Berglund
Tf. enhetschef

Sammanfattning

Trafikkontoret har byggt om Gamla Tyresövägen i Sköndal för att ge gående och cyklister bättre framkomlighet, tillgänglighet, säkerhet och komfort. Kontoret har byggt separerade gång- och cykelbanor på ömse sidor om vägen, planterat nya träd och byggt om busshållplatsen på östra sidan. Dessutom har kontoret anlagt diken för att minska konsekvenserna av ett eventuellt skyfall och kompletterat gatubelysningen. För att gående till och från Gråhundsvägen ska få en genare väg ner till Gamla Tyresövägen har kontoret byggt en tillfällig trappa på platsen.

Projektets investeringsutgift blev 11,4 mkr jämfört med genomförandebeslutets 17 mnkr. Detta förklaras till stor del av den

tilldelade entreprenörens låga anbud samt att de identifierade risker som föll ut inte medförde så höga kostnader som befarat.

Introduktion till projektet

Bakgrund

Trafikkontoret genomför i enlighet med Cykelplan Stockholm och i linje med stadens framkomlighetsstrategi insatser för att göra det enklare och säkrare att cykla. Genom investeringar i utbyggnad och ombyggnad av primära cykelstråk och andra säkra cykelvägar i hela staden skapas och upprätthålls ett väl fungerade cykelvägnät med god framkomlighet och hög trafiksäkerhet. En ambition är att planera för åtgärder som underlättar vardagscykling med kompletta nätverk av cykelbanor som skapar möjligheter för alla att känna sig trygga.

Gamla Tyresövägen mellan Flatenvägen och Flygledargatan var tidigare utpekad som huvudcykelstråk, men har i den reviderade cykelplanen, som antogs av Kommunfullmäktige i maj 2022, uppgraderats till primärt cykelstråk. Gamla Tyresövägen utgör en sammanbindande länk för cyklister från Flaten, Farsta Strand och vidare mot Stockholms innerstad. Sträckan fyller även en viktig funktion för regional cykelpendling, inte minst för cyklister från Tyresö och Haninge kommun.

Sedan tidigare fanns cykelbanor längs större delen av Gamla Tyresövägen, men mellan Flygledargatan, under Tyresövägen (väg 229), till Sandåkravägen/Flatenvägen saknades cykelinfrastruktur och längs denna del av Gamla Tyresövägen hänvisades cyklister till körbanan och cykling i blandtrafik.

I augusti 2021 fattade trafiknämnden inriktningsbeslut, Dnr 2021-01512, för vidare planering av cykelåtgärder på Gamla Tyresövägen till en investeringsutgift på 15 mnkr. I augusti 2022 fattade trafiknämnden genomförandebeslut, Dnr 2021-01512, med en investeringsutgift på 17 mnkr. Ökningen av investeringsutgiften om 2 mnkr bestod av plantering av sex nya träd, tre nya diken, skyfallsåtgärder samt stigande marknadspriser.

Bild 1 Karta som visar var projektets geografiska placering.

Mål och syfte

Syftet med projektet har varit att öka framkomligheten, trafiksäkerheten, tillgängligheten, tryggheten och komforten för gång- och cykeltrafikanter på det primära cykelstråket längs med Gamla Tyresövägen.

Målet med projektet har varit att anlägga ny cykelinfrastruktur som motsvarar rekommendationerna i stadens Cykelplan gällande mått, bredd och funktion. Vidare har målsättningen varit att i enlighet med stadens Gångplan förbättra infrastrukturen för fotgängare på motsvarande sträcka.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret.

Genomförd åtgärd

Projektets innehåll

Längs hela östra sidan av Gamla Tyresövägen har kontoret anlagt en ny cykelbana med nivåskillnad mot biltrafiken. På sträckan under Tyresövägens broar har gångbanan flyttats in innanför bropelarna så att den är helt separerad från cyklisterna med en ca 1,5 meter bred remsa av smågatsten som omger bropelarna.

Bild 2 Fotografi som visar Gamla Tyresövägens ombyggda gångbanedel med smågatsten och bropelarna som avgränsning mot cykelbanan.

På Gamla Tyresövägens västra sida har motsvarande åtgärder utförts, men dessa har avslutats i höjd med Tyresövägens bro i riktning mot trafikplats Gubbängen. Resterande del av sträckan kommer att byggas om av exploateringskontoret inom ramen för ett exploateringsprojekt i kvarteret Drevern. En ny vägportal har byggts vid hållplats Stora Sköndal eftersom den befintliga vägvisningsskyltningen inte kunde inrymmas på kvarvarande gräsyta. Belysningen har kompletterats och armaturer har bytts ut. Diken har anlagts på ömse sidor av Gamla Tyresövägen för att bättre kunna hantera dagvatten från slänterna. Dessa diken utgör en del av skyfallshanteringen för platsen; dock krävs det att såväl Trafikverket som de framtida exploateringsprojekten i närområdet också utför motsvarande åtgärder. Övergångsstället vid korsningen med Flygledargatan har trafiksäkrats med en ny refug samt tillgänglighetsanpassats. Kontoret har anlagt en tillfällig trappa för gående till/från parkeringen vid Gråhundsvägen efter önskemål från Farsta stadsdelsförvaltning. Trappan underlättar för gående till/från busshållplatsen och från gång- och cykelbanan upp mot bostadsområdet. En permanent trappförbindelse kommer senare byggas inom ramen för exploateringskontorets projekt i kv. Drevern.

Bild 3 Fotografi som visar den tillfälliga trappan mellan parkeringen vid Gråhundsvägen och Gamla Tyresövägen.

I projektet ingick också att förse Trafikverkets pelare under Tyresövägen med dekorationer i form av stiliserade björklöv för att öka den upplevda trivseln på platsen. Detta arbete utförs under våren 2024. Ansvaret för drift/underhåll av dekorationerna övergår efter utförandet till trafikkontoret.

Bild 4. Fotomontage som visar bropelarnas tänkta utseende med dekorationsmålning.

Måluppfyllelse och konsekvenser

Kontoret bedömer att framkomligheten, trafiksäkerheten, tryggheten och komforten har ökats i och med de utförda åtgärderna. Cyklisterna hänvisas inte längre till att köra i blandtrafik

utan har en dedikerad cykelbana med nivåskillnad mot bil- och busstrafik. Gående har fått en gångbana separerad från biltrafiken.

Bild 5 Fotografi som visar Gamla Tyresövägen från Sandåkravägen sett efter ombyggnaden. Trafikverkets/exploateringskontorets bullerskärmar till höger i bild. Gångbana med plattor och cykelbana med asfalt.

Belysningen har kompletterats för att ge gående och cyklister en tryggare upplevelse.

Tillgängligheten har förbättrats genom att busshållplatsen byggts om och att det är tydligare var gående respektive cyklister ska röra sig. Ombyggnaden av övergångsstället över Gamla Tyresövägen med en ny refug underlättar passagen över gatan eftersom refugen erbjuder en möjlighet att passera gatan i två etapper.

Tidplan och genomförande

Tidplan

Ett genomförandebeslut med Dnr T2021-01512 fattades i trafiknämnden 2022-08-25 och upphandlingen utfördes under höst/vinter 2022/2023. Entreprenaden påbörjades under mars 2023. Arbetet utfördes i fyra etapper för att minska påverkan på trafiken. Under en period flyttades busshållplatsen Stora Sköndals väg till ett tillfälligt läge, men var kontinuerligt i drift under entreprenadtiden.

Slutbesiktningen godkändes 2023-11-30. Gång- och cykelbanorna har öppnats upp för allmänheten vartefter arbetena har blivit klara.

Produktion och trafik under byggtiden

Den aktuella delen av Gamla Tyresövägen ligger mellan två branta slänter och begränsas i sidled av pelarna som hör till väg 229 Tyresövägen. Detta har inneburit att arbetet varit komplicerat att utföra eftersom det funnits begränsade utrymmen att arbeta på. Projektet har därför delats upp och utförts i etapper. Arbetena har på så sätt kunnat utföras utan större hinder för övrig trafik, men med en fyra veckors försening jämfört med den ursprungliga tidplanen. Förekomst av berg i något större omfattning än förväntat har också bidragit till förseningen. Dialogen med bussoperatören Keolis som i stor utsträckning berördes av arbetena har fungerat väl.

Exploateringskontorets/Trafikverkets projekt med bullerskyddsskärmar invid Tyresövägen (väg 229), vars arbetsområde delvis sammanföll med projektets, har pågått under stor del av entreprenadtiden. Samordningen har i huvudsak fungerat bra.

Intressenthantering och kommunikation

Kommunikationen har skett via byggskyltar samt via projektsidan på Stockholm växer. Dialog har också skett med exploateringskontorets projekt rörande bullerskyddsskärmar längs Tyresövägen, framtida exploatering i kvarteret Skevrodret och i kvarteret Drevern.

Ekonomi och finansiering

Investering

Investeringsutgiften för projekt Cykel Gamla Tyresövägen blev 11,4 mnkr brutto i löpande priser, vilket är lägre än i genomförandebeslutet och innebär en avvikelse om 4,9 mnkr, se tabell nedan.

I projektets genomförandebeslut från augusti 2022 var utgiften beräknad till 16,3 mnkr exklusive indexpåslag. Omräknat till dåvarande prisnivå är projektets utfall cirka 10,2 mnkr. I prisläget som gällde vid genomförandebeslutet har projektet därmed blivit 6,1 mnkr billigare.

I tabellen nedan är beslutat belopp angivet i prisnivå augusti 2022 inklusive ett indexpåslag med ett antagande om prisutvecklingen under projektets kommande genomförande. Projektets utfall är redovisat i löpande priser, vilket inkluderar den faktiska prisutvecklingen under projektets genomförande.

	Beslutat belopp (mnkr)	Utfall (mnkr)	Avvikelse (mnkr)
Utredning och projektering	2,7	2,8	0,1
Byggaktörskostnader inkl. byggledning och risk	3,6	2	-1,6
Entreprenad	10	6,7	-3,4
Index	0,7		
Summa utgifter	17	11,4	-4,9
Inkomst Trafikverket	7,4	3,5	-3,9
Inkomst Stokab		0,1	0,1
Summa inkomster	7,4	3,6	
Netto	9,6	7,9	

Entreprenadutgiften blev lägre än vad som bedömdes i genomförandebeslutet. Det accepterade anbudet låg ca 2,8 mnkr under summan i kalkylen. Detta förklarades till viss del av att entreprenören hade låga priser på vissa poster på grund av samordningsvinster i närliggande projekt. På grund av den mindre utgiften för entreprenaden minskade även inkomsten/bidraget från Trafikverket. Bidraget återstår att få utbetalt under 2024 för perioden 2023. Nettoutgiften hamnade på 7,9 mnkr jämfört med 9,6 mnkr som angavs i genomförandebeslutet.

Driftkostnader

Projektet beräknas medföra ökade kapitalkostnader med sammanlagt cirka 0,6 mnkr samt internränta från och med år 2024. Kapitalkostnaderna som avser avskrivningar med en preliminär genomsnittlig avskrivningstid om 20 år och intern ränta om 2,8 procent, minskar därefter successivt med gjorda avskrivningar.

Driftkostnaderna bedöms öka marginellt. Vid tre platser utökas andelen hårdgjorda ytor något på bekostnad av grönytor. På den större delen av sträckan tas dock dessa ytor från körbanan. Detta gör att renhållning och underhåll av körbanan får i huvudsak samma omfattning som tidigare. Den utökade bredden på gång- och cykelbanorna möjliggör en enklare och mer rationell drift än innan åtgärderna utfördes.

När pelarna är dekorerade kommer ansvaret för drift och underhåll av dekorationerna att övertas av trafikkontoret vilket kontoret

bedömer endast få en marginell påverkan på den totala drift- och underhållskostnaden.

Risk/Osäkerhet

De identifierade risker som föll ut i projektet var att volymen berg- och jordschakt ökade vilket dock inte medförde någon större ekonomisk påverkan, men väl en försening i tidplanen. De befarade samordningsproblem som flytten av Ellevios kablar skulle kunnat orsaka uppstod inte och arbetena kunde utföras enligt tidplanen.

I samband med genomförandebeslutet identifierades ett behov av samordning mellan närliggande projekt för att undvika krockar under byggtiden. Det var dock endast Trafikverkets och Exploateringskontorets projekt med bullerskyddsskärmar som pågick under Gamla Tyresövägens ombyggnation. Under entreprenadtiden har dialog förts med exploateringskontoret rörande exploateringsprojektet i kvarteret Drevern och relationshandlingarna för cykelprojektet har lämnats över till exploateringskontoret för kännedom.

Lärdomar

Entreprenaden har fungerat bra utförandemässigt. Arbetena har trots att det var trångt på platsen inte inneburit några större störningar i trafiken och en väl utarbetad etappindelning har varit en bidragande orsak till detta. Kommunikationen har fungerat bra och har varit väl anpassad. Entreprenören har varit för optimistisk avseende planeringen av väderberoende åtgärder vilket fått till konsekvens att målning, hållplatsbeläggning och dekoration av pelarna inte har kunnat utföras under kontraktstiden. De kvarstående åtgärderna utförs våren 2024 och kommer inte innebära ytterligare kostnader för kontoret. Kontoret som beställare behöver vara tydligare med kraven på en realistisk arbetsordning.

Slut

Bilagor

1. Cykel Gamla Tyresövägen Slutredovisning. Bilaga 1